

על הצדיקים

ועל החסידים

עלון שבועי להפצת אור תורתם של הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, והתקשרות בנשמתם הטהורה

שר וגדול נפל היום הזה בישראל

מרן שר התורה

רבנו שמריהו יוסף חיים קניבסקי זצוק"ל זיע"א

ט"ו טבת ה'תרפ"ח - ט"ו באדר ב' ה'תשפ"ב

יום שישי - כט' אדר ב'
הילולת הצדיק הגאון
רבי שלמה הכהן רבינוביץ
מראדומסק זצוק"ל

יום שבת - כג אדר
הילולת הצדיק הגאון
רבי יצחק מאיר אלתר מגור
זצוק"ל

עשי"ק פי שמיני - שבת פרה - תשפ"ב

בית מדרש לתורה, חסידות, עבודת המידות ואהבת ישראל - "יוסף אהבה" גיליון 17

» כניסת שבת (באופק ירושלים): 18:39 | לנהגים 40 דק': 18:19 | צאת השבת: 19:30 | ר"ת: 20:15

יוצא לאור, מופץ, ומחולק לזכוי הרבים ע"י אגודת 'יוסף אהבה' 054-844-3818

פרשת

תוכן עניינים

הסתלקות שר התורה זצוק"ל זיע"א.....ג

תולדות צדיק.....ג

שידוכו עם הר אלישיב זצ"ל.....ד

הניה בן כמותו.....ד

"החובות".....ד

הספר הגר"י זילברשטיין שליט"א.....ד

הספר האדמו"ר מביאלא בית שמש.....ה

בנימה אישית.....ו

הילולת הצדיק רבי יצחק מאיר (הרי"מ) אלתר מגור זיע"א.....ח

תולדות צדיק.....ח

לימודיו.....ח

חסידות גור.....ח

הילולת הגאון רבי שלמה הכהן רבינוביץ מראדומסק זיע"א.....ט

תולדות צדיק.....ט

התקרבותו לחסידות.....ט

שיטתו בחסידות.....ט

ברבנות.....י

אהבת ישראל.....י

בשלום עם צדיקי דורו.....י

תלמיד הנעם אלימלך'.....יז

הסתלקות שר התורה זצוק"ל זיע"א

רבנו למד בתלמוד תורה "רבי עקיבא – מרכז" וכן למד עם אביו את רוב מסכתות הש"ס. בגיל עשר נכנס רבנו ללמוד בישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק, שם למד אצל הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, שהחל למסור שיעורים בישיבה. לאחר שש שנות לימוד ב'תפארת ציון', ביקש אביו שיבוא ללמוד אצלו בישיבת 'בית יוסף'. לאחר מכן עבר רבנו ללמוד בישיבת "לומז'ה" בפתח תקווה בראשות הגאון רבי ראובן כץ זצ"ל. בשנתו הראשונה שם, בהיותו בן טו"ב שנים, סיים את כל התלמוד הבבלי.

במשך שנתיים שמע רבנו שיעורים מהרב שך³ זצ"ל, שכיהן כר"מ בישיבה. וכן שמע שיעורים מהרב אליהו דושניצר, שכיהן כר"מ ומשגיח בישיבה. בשנתו האחרונה בישיבה שמע שיעורים מהרב יחיאל מרדכי גורדון שמונה לראש הישיבה באותה שנה.

מדי שבוע היה חוזר לביתו לקראת שבת אז למד תורה מדודו מרן 'החזון איש'. בעת לימודיו בישיבת לומז'ה פרצה מלחמת 'העצמאות' וכל תלמידי הישיבה גויסו לשמירה בחזית המצרית, עם מקלות ואבנים בלבד. הרב שמואל

ישר וגדול נפל היום הזה בישראל' – אב"ל יחיד עשי לך מספד תמרורים' – בהילקח מאתנו שר התורה – מרן רבנו שמריהו יוסף חיים קניבסקי זצוק"ל זיע"א בשושן פורים, ערב שבת קודש – ט"ו אדר ב' תשפ"ב.

תולדות צדיק

רבנו זיע"א נולד בעיר פינסק שבפולין בט"ו טבת ה'תרפ"ח. בנו בכורו של אביו הרב יעקב ישראל קניבסקי ("הסטייפלר"¹) ופעשא מרים ז"ל [אחותו של מרן 'החזון איש'²]. בברית המילה של רבנו זיע"א שימש אביו כסנדק וקרא את שמו שמריהו יוסף חיים, על שם שני סביו – הרב שמריהו יוסף קרליץ זיע"א רבה של קוסובה, והרב חיים פרץ קניבסקי.

בא' בניסן תרצ"ד, עלה רבנו זיע"א עם משפחתו לארץ והם התיישבו בעיר התורה בני ברק. בתחילה התגורר עם משפחתו בבית דודו, מרן 'החזון איש', ומאוחר יותר עברו לדירה סמוכה בשכונת 'גבעת רוקח'. כאשר עבר מרן 'החזון איש' לשכונת 'זיכרון מאיר' בבני ברק, עברה אף משפחתו של רבנו זיע"א לגור בסמיכות אליו.

³ הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, מי שעתיד להיות ראש ישיבת פונוביז' וגדול הדור. [יום הילולא ט"ז חשוון].

¹ הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצוק"ל זיע"א – אודותיו נכתוב בס"ד בחודש אב [יום ההילולא כ"ג אב] בעל ה'קהלות יעקב' על הש"ס.

² הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ זצוק"ל זיע"א – אודותיו נכתוב בס"ד בחודש מר-חשוון [יום ההילולא ט"ו חשוון].

פרשת

הניח בן כמותו

בתום השבעה לפטירת אביו [הסטייפלר], באב תשמ"ה, הספיד מרן הרב שך את האב בהיכל ישיבת פוניבז' ואמר כי "הניח בן כמותו".

"החובות"

מורנו הרב קניבסקי זצ"ל היה בקיא אדיר בכל חלקי התורה. נבע זה ממחזור לימוד מיוחד שעליו הקפיד משנות העשרים לחייו וכינה אותו "החובות"⁶. הוא הקדיש ללימוד זה בעיקר את שעות הלילה, מחצות ועד להנץ החמה. הלימוד כלל מדי יום תלמוד בבלי, תלמוד ירושלמי, תוספתא, רמב"ם, טור ושולחן ערוך [עם הנושאי כלים], נביאים, כתובים וזהר.

את יום השישי היה מקדיש רבנו ללימוד שניים מקרא ואחד תרגום מדרשי הפרשה ומדרשה ההלכה הקשורים לפרשה לצד מפרשי הפרשה.

הספד הגר"י זילברשטיין שליט"א

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א [גיסו⁷ של מרן זצוק"ל זיע"א] נשא דברים מרגשים ומעוררים במשא ההלוויה, ואלו חלק מדבריו:

⁷ הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של שכונת רמת אלחנן בבני ברק, חותנו של מרן הרב אלישיב זצוק"ל, וגיסו של רבנו חיים קניבסקי זיע"א. [שניהם היו נשואים לבנותיו ז"ל של מרן הרב אלישיב זיע"א].

גרוסברד, שמונה למפקדם, הורה לתלמיד הצעיר לעלות עם גמרתו לראש הגבעה, שם למד עד לסיום הקרבות.

שידוכו עם הר אלישיב זצ"ל

בו' בכסלו תשי"ב נשא רבנו את לאשה את הרבנית בת שבע אסתר ז"ל, בתו של הרב מרן הרב יוסף שלום אלישיב⁴ זצוק"ל. השדכנים היו הרב בן ציון ברוך זצ"ל, ראש ישיבת נובהרדוק בירושלים, ומרן 'החזון איש', ששיבח במכתב את החתן והכתירו בתואר "מרא דכולא תלמודא".

בסידור הקידושין כובד רבי ראובן כץ זצ"ל. בני הזוג התגוררו בפתח תקווה מספר חודשים והוא המשיך ללמוד בישיבת לומז'ה. לאחר מכן עברו לבני ברק וחלקו דירה משותפת עם משפחות הרב נסים קרליץ⁵ זצ"ל. הרב עמרם זקס זצ"ל והרב דב וינטרוב זצ"ל. כאשר כל משפחה התגוררה בחדר אחד והמטבח היה משותף לכולם.

בהמשך עברו לדירה מורחבת יותר שחלקו עם משפחת הרב פנחס שרייבר זצ"ל. בבני ברק החל ללמוד בכולל "עטרת יוסף", שלימים נקרא כולל 'חזון איש', הוא למד שם במשך עשרות שנים.

⁴ הגאון פוסק הדור רבי יוסף שלום אלישיב זיע"א. [יום הילולא כ"ח תמוז].

⁵ הגאון רבי שמריהו יוסף נסים קרליץ זצ"ל שהיה ראש כולל 'חזון איש' [יום הילולא כ"ג תשרי].

⁶ ראה "החובות של רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א". בהקדמה.

חז"ל מפרשים את הפסוק באופן שמי שיש לו צער וכאב, הזמן המתאים ביותר לבכות ולבקש הוא בזמן שהמת מוטל לפנינו משום שאז הרוח של הקב"ה נמצא לידינו.

האחד צריך רפואה.. האחד צריך פרנסה.. האחד שלום בית.. ואחד צריך נחת מהילדים.. בואו כולנו נבכה כל אחד ואחד וננצל את השעה הזאת, את העת רצון כדי לעשות תשובה. נמצא כאן לפנינו אדם שיש לו את כל המעלות. בואו כולנו נזכה להיות חלק ממנו, ושתהא נשמתו של רבינו צרורה בצרור החיים".

הספד האדמו"ר מביאלא בית שמש

במהלך סעודה שלישית של השבת האחרונה, במהלך שיחתו של כ"ק האדמו"ר מביאלא בית שמש שליט"א חרג הרבי מהרגלו הקבוע, והתייחס להסתלקותו של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוקללה"ה תוך כדי שהוא נושא דברי הספד במשך דקות ארוכות.

בדבריו אמר הרבי לחסידים, "פטירתו של הגר"ח גרמה להעדר השראת השכינה בדורינו. לא בכדי הסתלק מרן שר התורה בערב שבת קודש פר' צו שבה מובאים דברי חז"ל ברש"י הקדוש ביותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש חיסרון כים. דהנה את צ' בנימטריא כים, ובזמן שיש חיסרון כים, שנסתלק הצדיק מן העולם, ונחסר מן העולם חלק הצדיק, התורה והתפילה, המעשים טובים

"ברשות תורתנו הקדושה, אני רוצה להקריא מאמר שביקשו ממני חכמי הדור להקריא לפני מאות ורבבות אלפי ישראל: במדרש 'שיר השירים' כתוב כי 'אשכול' זהו אדם שהכול בו: מקרא, משנה, תלמוד, תוספתא והגדה. המדרש מסביר כי ישנו מצב שמידת הדין רוצה את שלה, ויש את מידת הרחמים שרוצה את שלה, וכהכרעה הקב"ה לוקח מאיתנו את האשכול שהכול בו. יש אדם ששקול כנגד כל העם. הקדוש ברוך הוא לוקח את האדם ששקול נגד כל העם כדי לכפר על עם ישראל.

רבי חיים חיבר את הספר 'קרני חגבים'. בזמנו הוא לא ידע ממש את צורתו של החגב, ופתאום הופיע חגב על חלון ביתו כדי שרבי חיים יוכל לראות את הצורה. כשסיפרתי את הדבר למורי חמי הגרי"ש [= הגאון רבי יוסף שלום] אלישיב זצ"ל, הוא הזדעזע ואמר כי רק הראשונים זכו לדבר שכזה, וכי בימים האלו אנחנו ראינו את האדם שזכה לזה.

ה'אור החיים' הקדוש מוסיף שאף על פי שישנו אדם אשכול שהכול בו, אנחנו זקוקים גם לעשיית תשובה.

רבי חיים היה אדם שאצלו כל רגע ורגע היה מנוצל בצורה מבהילה. לאחרונה הוא אף היה מברך את הציבור בראשי תיבות – כדי לנצל את הזמן כמה שיותר וכדי למנוע ביטול תורה.

בפרשת השבוע כתוב וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'".

פרשת

נתבשרנו בבשורה הקשה אשר נפלה על כללות ישראל בהלם ובצער רב ועמוק, עת נסתלק צדיק הדור מתוכנו. ההלם היה עמוק, הצער רב.. והן אמת כי רחקנו אלפי מונים מלהספיד את האדם הגדול בענקים⁹.

בעת ההיא, נזכרנו בדבריו של מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, בהספידו את הגאון האמתי מופת הדור והדרו עמוד ההוראה רבינו צבי פסח פראנק זצוק"ל¹⁰.

"בקינת דוד המלך על שאול ויהונתן כתוב, "ויקונן דוד, ויאמר ללמד בני יהודה קשת".

המפרשים דקדקו מה ענין ללמד מלחמה במיתת הצדיק. ופירשו על פי משל, למלך אדיר שמדי פעם היו באים מלכים אחרים להלחם עם מדינתו, והיה לו במדינה רחוקה שתחת חסותו גבור חיל אחד שהיה נלחם בעבורו, וברוב חכמתו וגבורתו היה גובר עליהם ומנצחם.

אחרי זמן נתחברו הרבה מלכים ונאספו יחד להלחם על המדינה אשר בה נמצא הגבור ההוא ללוכדה. אנשי המדינה שלחו ידיעה למלכם שישלח להם עזרה, כי פחדו פן לא יוכלו לעמוד מול כל המלכים האלו, מה עשה המלך, שלח אחרי הגבור ולקח אותו אליו. ויחרדו אנשי המדינה ויתמהו על המעשה הזה, כי

והקדושה, ושאר ענייניו של הצדיק, אזי צריך כל אחד להזדרז למלאות מה שנחסר מהצדיק".

האדמו"ר הוסיף ואמר בצער, "על מרן רבי חיים זצ"ל אפשר לומר מאמר חז"ל (תענית כד:) כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובים. דכל ההשפעות בעולם היא בזכות הצדיק, והטעם משום דדי לו בקב חרובים, ולא נהנה מן העולם הזה מאומה, ולכן בדין שההשפעה תרד בזכותו".

את דבריו סיים האדמו"ר בקול בכי, "והחי ייתן אל ליבו – עכשיו ספר תורה מונח על הארץ פשוטו כמשמעו, וצריך כל אחד להזדעזע, דהרי אין לו להקב"ה מקום להשראת השכינה בעולם, אנו עי הארץ בדרו יתום מה יש לנו אם לא צדיקים קדושים שמגינים על הדור, ועל כל העולם כולו וכל ההשפעה היא בזכותם, ובזמן זה שיש חיסרון כיס, אזי צריך כל אחד לקחת משהו קטן, ולהתחזק בין אם בחלק התורה בין אם בחלק התפילה או בחלק הקדושה, ובחלק הגמילות חסדים, ועוד כהנה רבות, עד שנעשה מקום בעולם להשראת השכינה".

בנימה אישית

א"ה⁸, בערב שבת קודש האחרון, עת אנו עוד נהנים משמחת שושן פורים והאורות הנפלאים הזוכים להם ביום זה.

¹⁰ הוב"ד בחזון עובדיה ד' תעניות.

⁸ אמר הכותב, ועורך עלון זה.

⁹ איברא כי אין כאן דברי הספד שלנו.

ועל החסידים

הגדיל תושיה, ואינם מתאמצים בלימוד התורה כראוי.

מה עשה מלכו של עולם, סילק את הגאון הצדיק לישיבה של מעלה, מעתה החלש יאמר גבור אני, ועלי לשנס מתני ולאזור כגבר חלצי, ולהתאמץ בכל כחי במלחמתה של תורה, לפסוק דין אמת לאמתו, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. ולכן אמר דוד המלך, דעו, כי לא לחנם נלקחו שאול המלך ויהונתן שהיה אב"ד, כי יקר בעיני ה' המותה לחסידיו, ומעתה עליכם ללמוד וללמד ולהיות כמעין המתגבר בתורת ה', וזהו ללמד את בני יהודה קשת, זוהי מלחמתה של תורה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא". עד כאן דברי קודשו של הגר"ע יוסף זצוק"ל.

גם עתה, אנו נמצאים במצב דומה, כאשר צדיק הדוק, שר התורה – נסתלק מאיתנו. על כולנו לשנס מותנינו, להשתדל יותר בקדושה, יותר בלימוד התורה הקדושה. ואין להאריך כי הדברים ידועים וברורים. יהיה רצון שזכות רבנו הגדול תעמוד לנו – עם ישראל, ונזכה יחד כולנו לראותו בראשנו בעת תחיית המתים, בביאת משיח צדקנו ובניין בית מקדשנו בקרוב של ממש אמן כן יהי רצון.

שמיני

לא די שלא שלח המלך תגבורת לעוזרם, אלא שגם את הגבור שעליו סמכו לקח מאתם.

היה ביניהם איש נבון וחכם, ואמר להם אני אנלה לכם שבחכמה עשה זאת המלך ליקח את הגבור אליו, הוא בודאי שאינו חפץ ברעתכם, ויודע ומכיר בטבעכם שכולכם גבורי חיל מלומדי מלחמה, ואין כל אומה ולשון שולטת בכם, בזמן שאתם מזורזים במלחמה. אבל ראה המלך שבזמן שהגבור הזה עמכם זה גורם לכם לעצלות, כי אתם סומכים עליו יותר מדי שילחם בעבורכם, ואין אתם מתאמצים להלחם, לכן בחכמה עשה המלך שלקח את הגבור אליו לבל תסמכו עליו, ותזדרזו בהצלת עצמכם, כי יודע המלך שאם תעברו חלוצים למלחמה תנצחו.

דברי החכם נכנסו בלבם ויצאו בכל כוחם למלחמה נגד האויבים והצליחו.

הנמשל, הגבור חיל הוא גדול הדור שנלחם מלחמות ה' בתורתו ובמעשיו, בעוז ותושיה, ובכחא דהיתרא, כמ"ש רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם, ושאר תלמידי חכמים היו סומכים על תורתו ועל הוראותיו, כי הפליא עצה

הילולת הצדיק רבי יצחק מאיר (הרי"מ) אלתר מגור זיע"א

לטובת רבי שמחה בונים מפשיסחה זיע"א. שם היה לאחד מגדולי החסידים. רבי יצחק מאיר הפך למייצגה של חסידות פשיסחה בוורשה עקב היותו מוכר גם כגדול בתורה.

חסידות גור

כאמור בצעירותו היה רבי יצחק מאיר מתלמידי רבי ישראל [המגיד] מקוז'ניץ ובנו רבי משה, ובהמשך התקרב לרבי שמחה בונים מפשיסחה. אחרי הסתלקות הרבי רבי בונים מפשיסחה זיע"א, חצי מחסידיו רצו להכתיר את ה'חידושי הרי"מ' והחצי השני רצו את הרבי מקוצק. הם היו חברים, יצאו להתבודד בשדה, וכשחזרו אמר בעל חידושי הרי"מ שהוא מקבל את ה'קוצקער' ונכנע לו כרבי. כך היה ל"ב שנים, וגם בזמן המחלוקת החריפה בין קוצק לאיז'ביצא נשאר רבי יצחק מאיר בקוצק. ה'קוצקער' החזיק על כך טובה לבעל חידושי הרי"מ, והבטיח לו שבזכות זה יזכה שצאצאיו ינהיגו את עם ישראל עד ביאת משיח.

בשבע שנותיו האחרונות, לאחר הסתלקות הרבי מקוצק, עבר לעיירה גורא-קלאווריה [גור] הסמוכה לוורשה, שם הקים את חסידות גור.

בשבת קודש [כ"ג אדר] יחול יום הילולת הצדיק רבי יצחק מאיר אלתר מגור זיע"א, בעל חידושי הרי"מ מגור.

תולדות צדיק

רבנו נולד בשנת תקנ"ט לאביו, רבי ישראל רוטנברג¹¹ זצ"ל, צאצא למשפחת רבנים המיוחסת למהר"ם מרוטנבורג ולרש"י¹².

על אף שנולד רבנו בשם יצחק מאיר רוטנברג, עם השנים שינה שם משפחתו ל'אלטר', בטעם הדבר אמרו עקב החשד כי הוא שותף במרד הפולני שהיה בשנת תקצ"א¹³, ועל מנת לברוח מהשלטונות שינה שם משפחתו. ואחרים טוענים שהיה זה בעקבות גזרת הלבוש בשנת תרי"א.

לימודיו

בצעירותו נחשב רבי יצחק מאיר ל"עילוי מוורשה", למד אצל רבי אריה לייב צינץ מפלוצק, וגם היה מקורב מצעירותו למגיד מקוז'ניץ, ואחריו לבנו רבי משה מקוז'ניץ. הוא נסע אליו במשך כשלוש שנים, ואז עזב אותו

¹¹ ישראל, ועל כן נקרא מאיר. בשם יצחק נקרא לבקשת רבי לוי יצחק מברדיטשוב, על אף היותו עדיין בחיים. ¹² כי נוסף על גדולתו בתורה, התפרסם רבי יצחק מאיר גם כמנהיג ציבור. הוא תמך במרד הפולני. ולאחר דיכוי המרד על ידי הצאר נאלץ לברוח ללבוב ואף לשנות את שמו ל'אלתר'.

¹¹ כיהן כרב בכפר מגנישוב שבפולין. והיה מחסידי רבי לוי יצחק מברדיטשוב והמגיד מקוז'ניץ.

¹² מסופר כי אמו של רבנו, חיה שרה, היתה רווקה מבוגרת וקרובתו של המגיד מקוז'ניץ, ולבקשתו הסכימה להינשא לרבי ישראל, שהיה אלמן מבוגר ונטול אמצעים, ובברכתו שיוולד לה בן שיאיר עיני

הילולת הגאון רבי שלמה הכהן רבינוביץ מראדומסק זיע"א

"שיר השירים אשר לשלמה", ברמז לכשרונו בשירה וניגון של רבנו.

כשגדל רבנו, למד בפיוטרקוב אצל הגאונים רבי אברהם צבי מחבר שו"ת "ברית אברהם", ורבי דוד חריף בעל ה'בית דוד' על מסכת גיטין. מתקופה זו נשארו מרבנו חידושי תורה ופולפולים.

התקרבותו לחסידות

אחרי חתונתו נסע לרבי מאיר הלוי מאפטא בעל 'אור לשמים' ונעשה מתלמידיו המובהקים¹⁵.

רבי שמחה בונים מפרשיסחה זצוק"ל היה אומר על רבנו "לאברך הזה ישנה חכמת שלמה".

שיטתו בחסידות

רבי שלמה מראדומסק אחז בשיטת החסידות העממית, מיסודם של ה'חווה' מלובלין ותלמידיו – רבי מאיר מאפטא, רבי פישלי מסטריקוב, רבי ישעיה מפשדבורז ורבי דוב בער מראדושיץ.

ביום שישי בשבוע הבעל"ט [כט' אדר ב'] יחול יום הילולת הצדיק הגאון רבי שלמה הכהן רבינוביץ מראדומסק זצוק"ל זיע"א, אדמור"ה הראשון של חסידות ראדומסק.

תולדות צדיק

רבנו נולד בעיירה ולושצ'ובה, לאביו רבי דב צבי הכהן. ומשפחתו מיוחסת לב"ח, למהרש"ל ועד לרש"י. בידי סבו היה ספר יוחסין בו יוחס עד אהרן הכהן.

זקנו של רבנו היה הגאון רבי שלמה מפינטשוב [מחבר הספרים 'בית שלמה' על הש"ס], שעמד לצידו של רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל במחלוקתו המפורסמת עם רבי יעקב עמדין זצ"ל.

אביו של רבנו – רבי דוב צבי היה מחסידיו של ה'חווה' מלובלין, ו'היהודי הקדוש' מפשיסחה. בנסיעותיו ללובלין או לפשיסחה היה לוקח רבי דוב צבי את בנו עמו, וכך הכיר רבנו את רוב צדיקי פולין.

מסופר¹⁴ ש"היודי הקדוש" שמע פעם את רבי שלמה בערב שבת כשהוא קורא בנעימה 'שיר השירים', ואמר עליו,

החסידים, על אף ששניהם יצאו מבית מדרשו של ה'אור לשמים'.

¹⁴ "אנציקלופדיה לחסידות" ח"ג עמ' תשיז.

¹⁵ ראה בספר 'דור דעה' את ההבדל בין רבנו לבין הרה"ק רבי שלמה זלמן מוייעלפאלי זצ"ל, בהנהגת

פרשת

שנתקבלה מהכוח היוצר של נפשו היה כה כביר, עד שהדמיון הצטרף להכרה כדי לקבוע כי כך ולא אחרת היה מראהו של הכהן הגדול".

אהבת ישראל

אחד היסודות הבולטים והשורשיים ביותר בחסידות ראדומסק היתה 'אהבת ישראל' [כניתן ללמוד מכמה מקומות בספרו 'תפארת שלמה']. על צדיקי הדור "לקרב כל איש מבני ישראל" ו"אפילו הוא במדרגה שפלה מאד, מכל מקום הלא מקור מחצבת נשמתו הוא חלק אלהי ממעל, מבני אברהם יצחק ויעקב אשר בעבורם נברא העולם" (תפארת שלמה. במדבר).

נאה דורש ונאה מקיים היה רבי שלמה, ונתפרסם עד למאוד בפדיון העניים משירות הצבא [בעת ההיא היה ניתן להשתחרר מהצבא על ידי כסף]. ורבי שלמה נפטר שבחיו לא ישרת יהודי בצבא בגלל שהוא עני. והיה מכריח את בני קהילתו העשירים לפדותם.

בשלום עם צדיקי דורו

רבי שלמה חי בידידות ואהבה עם צדיקי דורו – בהם רבי יצחק מווארק, רבי יצחק מאיר (הרי"מ) מגור, רבי חיים מצאנז, רבי יוסף ברוך [ה"יהודי הטוב"]

וכך היה אומר רבו – רבי מאיר מאפטא – כי, "על הצדיק לדבק את עצמו עם אותן הנפשות, אשר עדיין אינן מטוהרות כראוי, לנקותם ולטהרהם". הוא היה מטיף לעממיות ולאהבת העם הפשוט.

ברבנות

בשנת תקצ"ד פנתה קהילת ראדומסק לרבי שלמה הכהן זיע"א והזמינה אותו לכהן בה כרב הקהילה.

לאחר היסוסים הסכים רבי שלמה לקבל עליו את עול הרבנות, אבל התנה אתם תנאים שונים.

בראדומסק המשיך רבי שלמה בתורה ועבודה, וביסוד מוסדות תורה וצדקה בעיר ההולכת ומתפתחת.

בלילות החורף הארוכים היה רבי שלמה לומד ומלמד "לכל המשתוקקים לדבר ה'".

קהל חסידיו הלך וגדל, מכל קצוות פולין נהרו רבים לראדומסק, שנעשתה בשעתו אחד המרכזים הגדולים ביותר לחסידות.

תלמידו רבי אהרן מרכוס¹⁶ כותב עליו, "צדיק נפלא זה היה לו כוח משיכה גדול, למרות אופיו הנוקשה והקפדני למראית עין... ההתרשמות

¹⁶ מחבר ספר 'החסידות'.

מניישטאדט, רבי ישעיה מושקט מפראג ועוד..

תלמיד ה'נועם אלימלך'

על אף שהצדיק רבי אלימלך מליז'ענסק¹⁷ זצוק"ל זיע"א נפטר בשנת תקמ"ז, ורבנו שלמה מראדומסק זצוק"ל נולד כארבע עשרה שנה לאחר מכן בשנת תקס"א¹⁸. החשיב עצמו רבי שלמה לתלמידו המובהק של רבי אלימלך זיע"א. אם זה בלימוד והפצת הספר הקדוש "נועם אלימלך", ואם זה בחידוש הנסיעות לציון המצויינות בליז'ענסק, ונסיעות תמידין כסדרן לציון הקדוש¹⁹.

כאמור רבנו ה'תפארת שלמה' החשיב את עצמו לתלמידו של ה'נועם אלימלך' ואף אמר על עצמו²⁰ כי הוא תלמידו.

וכך הוא כותב (תפארת שלמה ליקוטים, קהלת ז', יד'), "ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר הם חיים עודנה. הפי' בזה להבין גודל מעלות הצדיקים הממשיכים עוצם קדושתם לדור דורות הבאים אחריהם עליהם תופע נהרה מאור הקדושה אשר הורישו לתלמידיהם ותלמידי תלמידיהם לדור ודור, כאשר עינינו תחזינה מישרים מגודל מעלות הרב הקדוש מוהר"ר אלימלך זלה"ה אשר זה קרוב שמונים שנה

שהלך לעולמו. ועד היום תופע אורו הקדוש לדור דור תלמידי תלמידיו כנהר שאינו פוסק לכל מי שבא לטהר זי"ע. וזה פירוש המד"ר בפ' ויחי אבל אלהיהם של אלו קיים. דהנה צריך להתבונן מה שנאמר בתפלה אלהי אברהם כו' הלא אלהי העולם הוא אשר ברא כל היצורים. אך הפירוש אלהותו של אברהם אשר המשיך לכל באי עולם וכן כל האבות הקדושים. וזה שאמר המד"ר אלהיהם של אלו קיים. האלקות אשר המשיכו הוא דבר קיים לעד וזה גם כן הפירוש הנ"ל. ושבח אני את המתים שכבר מתו. שבחים של הצדיקים אשר כבר מתו והלכו לעולמם נוכל להבין מהדורות הבאים אחריהם הם החיים אשר חיים עודנה. ועליהם תופע אור הקדושה אשר המשיכו הצדיקים זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל".

חשיבות גדולה הראה מרן ה'תפארת שלמה' לספר הקדוש 'נועם אלימלך'. פעם אחת ציווה קודם ליל הסדר²¹ ליתן לו את הספר הק' 'נועם אלימלך', ואת הספר 'דברי אמת' מהרבי מלובלין זיע"א, ואת הספר 'עבודת ישראל' מהמניד מקוזניץ זיע"א. כאשר הובאו אליו, הניח את הספרים על השולחן מבלי לפתוח אותם כלל, אבל אמר בהתלהבות עצומה, "מיט די יודען, וועלין מיר אן רעכטיגן דעם סדר" [= עם יהודים אלו, היינו בכוחם ובזכותם, אנו נערוך את הסדר].

¹⁹ ראה ב'דברים אחדים' בהקדמה לספר 'נועם אלימלך' הוצאת מכון הדרת חן.

²⁰ 'אוהל שלמה' אות מז.

²¹ 'אוהל שלמה' אות לא, מג).

¹⁷ אודותיו כתבנו בס"ד בשבוע שעבר בעלון לפרשת צו תשפ"ב.

¹⁸ וי"א שנולד בשנת תקנ"ה. ובספר 'נפלאות התפארת שלמה' עמ' 16 כתב שנולד בשנת תקס"ג.

פטירת הצדיקים לשבוע הבעל"ט

יום רביעי – כז אדר

רבי רפאל משה בולא, מח"ס 'גט מקושר'
זצ"ל.

רבי שלמה אלישוב בעל הלשם זצ"ל.
רבי חיים סינאוני, מח"ס 'מקום מקדש' זצ"ל.
רבי חיים פנחס שיינברג, ר"י 'תורה אור'
זצ"ל.

יום חמישי – כח אדר

רבי מרדכי חברוני ר"מ ישיבת חברון ירושלים
זצ"ל.

רבי אשר שולמן רב בטבריה זצ"ל.
רבי יום טוב גג' השני הי"ד זצ"ל.
רבי שמואל הלוי קליין, מח"ס 'מחצית השקל'
זצ"ל.

רבי אליעזר גולדשמידט חבר ביה"ד הרבני
העליון זצ"ל.

רבי אברהם פימינטיל 'מנחת כהן' זצ"ל.

יום ששי – כט אדר

רבי אברהם שאג זצ"ל.

רבי יעקב קמינצקי ראש ישיבת 'תורה ודעת'
זצ"ל.

רבי יהודה ליאון כלפון ראב"ד טיטואן זצ"ל.
רבי מאיר ועקנין רבה של טבריה מח"ס 'ויאמר
מאיר' זצ"ל.

רבי חיים שמואל בירנבוים, מח"ס 'מעשה
חושב' על 'שער המלך' זצ"ל.

רבי שלמה מרדומסק בעל 'תפארת שלמה'
זצ"ל.

רבי אליהו רוטנמר מנהל ומייסד מוסדות 'אור
יוסף' צרפת זצ"ל.

רבי גרשון ליברמן ראש ישיבת 'אור יוסף'
נובהרדוק צרפת זצ"ל.

כל צדיק וצדיק שאתה יודע היום שנפטר בו, תזכיר שמו אותו היום.

"פלוני עליו השלום זכרונה לברכה וטובה"

(מרו הכו איש חי' בספרו 'כתר מלכות' אות רה)

שבת קודש - כג אדר

רבי מנחם סירירו רבו של היעב"ץ זצ"ל.
רבי יצחק מאיר אלטר החידושי הרי"מ מגור
זצ"ל.

רבי יעקב רוקח מטריפולי, מח"ס 'שלחן לחם
הפנים' זצ"ל.

רבי אליעזר דוד ברנד 'אוצר הפוסקים' זצ"ל.
רבי יאשיהו פינטוז זצ"ל.

יום ראשון – כד אדר

רבי חיים אלגאזי מקושטא, מח"ס 'נתיבות
המשפט' זצ"ל.

רבי אליהו הכהן, מח"ס 'שבט מוסר' זצ"ל.
הרב אליהו ברוך פינקל זצ"ל.

יום שני – כה אדר

רבי סלמן חוגי עבודי אב"ד בירושלים זצ"ל.
רבי גרשון מקיטוב גיסו של הבעש"ט (אדר
א) זצ"ל.

רבי יצחק אביחצירא 'בבא האקי' זצ"ל.

יום שלישי – כו אדר

עובדיה הנביא זצ"ל.

רבי יהושע אלעזר הכהן חמדי, מח"ס 'ולבש
הכהן' זצ"ל.

רבי משה מאיר מנשרווי מחסידי בית אל
זצ"ל.

רבי יעקב כהן השלישי אב"ד גפצה זצ"ל.
רבי עזרא ציון מלמד, מח"ס 'מילון עברי
ארמי' זצ"ל.

כל הזכויות שמורות להשם יתברך מותר ומצוה להעתיק (כמתכונתו) לעלם ולהפיצו ברבים.

לתרומות והקדשות – 054-8443818

השיעור השבועי מתקיים בע"ה בכל יום שני בשעה 20:30 בבית הכנסת "מזל אריה" רחוב מזל אריה, פסגת זאב ירושלים.